

10.

ΣΠΑΡΤΗ

ΜΟΛΩΝ ΛΑΒΕ

ΤΟΝΑΕ ΑΝΑΡΙΑΝΤΑ
ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΛΕΩΝΙΔΑ
ΣΥΝ ΤΩ ΗΡΩΩ ΤΟΥΤΩ
Ο ΕΚ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΟΣ

Μια ομάδα Δωριέων που κατέβηκε στη νότια Πελοπόννησο, κατέλαβε την εύφορη κοιλάδα του Ευρώτα στη **Λακωνία** και ίδρυσε ένα ισχυρό κράτος με κέντρο τη Σπάρτη.

Κατά τον 8^ο με 9^ο αιώνα π.Χ. κατέλαβαν τη Μεσσηνία, μετατρέποντας τους κατοίκους της σε δούλους.

Αργότερα ήρθαν σε ρήξη με το Άργος.

Οι συνεχείς πόλεμοι και ο φόβος μήπως ξεσηκωθούν οι δούλοι, μετέτρεψαν τη Σπάρτη σε κράτος στρατιωτικό.

Μόνο οι γνήσιοι **Σπαρτιάτες** είχαν πλήρη πολιτικά δικαιώματα. Αποκλειστική απασχόληση ήταν η πολιτική και ο πόλεμος.

Όσοι κάτοικοι της Σπάρτης κατοικούσαν σε οικισμούς γύρω από την πόλη, ονομάζονταν **περίοικοι** και ασχολούνταν με το εμπόριο.

Οι παλιοί κάτοικοι έγιναν δούλοι (**εἰλωτες**). Καλλιεργούσαν τα χωράφια και έδιναν ένα μέρος της παραγωγής τους στους Σπαρτιάτες.

Η σπαρτιατική κοινωνία

Σπαρτιάτες

Οι Δωριείς που κατέλαβαν την Σπάρτη.
Ασχολούνταν με τα πολιτικά
και στρατιωτικά

Περίοικοι

- Κατοικούσαν σε οικισμούς γύρω από τη Σπάρτη
- Δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα
- Ακολουθούσαν τους Σπαρτιάτες στις εκστρατείες
- Ασχολούνταν με εμπόριο (και γεωργία κτηνοτροφία).

Εἰλωτες

- Οι παλιοί κάτοικοι της περιοχής που είχαν γίνει δούλοι.
- Καλλιεργούσαν τη γη κι έδιναν μέρος της παραγωγής στους ιδιοκτήτες-Σπαρτιάτες

Το πολίτευμα της Σπάρτης είχε διαμορφώσει,
σύμφωνα με την παράδοση ο μεγάλος
νομοθέτης **Λυκούργος**.

Η πόλη είχε **δυο βασιλείς**, που ήταν
θρησκευτικοί και στρατιωτικοί αρχηγοί.

Όμως την ουσιαστική εξουσία στην πόλη είχαν
οι **5 έφοροι**, αρμόδιοι για την άμυνα και τις
εξωτερικές σχέσεις.

Ένα συμβούλιο 28 ατόμων
με ηλικία άνω των 60 ετών,

η Γερουσία,

προετοίμαζε τα θέματα

που υποβάλλονταν για έγκριση στην **Απέλλα,**

στη λαϊκή δηλαδή συνέλευση

στην οποία συμμετείχαν όλοι οι Σπαρτιάτες

άνω των 30 ετών και ψήφιζαν διά βοής.

Λακωνία/Σπάρτη

Κοινωνία

Σπαρτιάτες

Δωριείς που πήραν
την εξουσία.

Είλωτες

Οι παλιοί κάτοικοι
που έγιναν δούλοι.

Περίοικοι

Ασχολήθηκαν με
τα εμπόρια.

Το κράτος αναπτύχθηκε και
οι νόμοι έγιναν πιο αυστηροί.

Οι Σπαρτιάτες ασχολούνταν
με τα πολεμικά έργα γιατί
φοβούνταν τυχόν επαναστάσεις
από τους είλωτες.

Εξουσία

Δύο βασιλιάδες

Αρχηγοί του κράτους

Πέντε έφοροι

Διαικούσαν το κράτος
σε περίοδο ειρήνης.

Απέλλα

Η συνέλευση όπου
συζητούσαν
τα σοβαρά θέματα.

Όλοι οι Σπαρτιάτες ήταν υποχρεωμένοι να
τρώνε μαζί στα **συσσίτια**,
συμμετέχοντας στα έξοδα.

Όποιος δεν μπορούσε να πληρώσει τη
συμμετοχή του, έχανε τα πολιτικά του
δικαιώματα και θεωρείτο κατώτερος.

Μεγάλη σημασία έδιναν οι Σπαρτιάτες στην
αγωγή των νέων.

Τα αγόρια από τα 7 τους χρόνια ζούσαν σε
ομάδες, υπό την εποπτεία της πολιτείας.

Διδάσκονταν γραφή, ανάγνωση, μουσική , χορό
και μάθαιναν να υπομένουν τις κακουχίες.

Τα κορίτσια επίσης εκπαιδεύονταν ώστε να
γίνουν δυνατές μητέρες. Οι γυναίκες είχαν στη
Σπάρτη πολύ περισσότερες ελευθερίες από
άλλες ελληνικές πόλεις.

Η ζωή στη Σπάρτη ήταν σκληρή και οι νόμοι του Λυκούργου αυστηροί.

Αγόρια και κορίτσια μορφώνονταν
και γυμνάζονταν για ν' αποκτήσουν γερά σώματα

Αγόρια → καλοί και
πειθαρχημένοι στρατιώτες

Κορίτσια → γερές κι άξιες
μητέρες στρατιωτών

Από 7 – 20 χρονών τα αγόρια έμεναν σε σκηνές
σε μάθαιναν τη σκληρή ζωή,
έτρωγαν μέλανα ζωμό,
ασχολούνταν με την πολεμική τέχνη .

Η στρατιωτική φάλαγγα ήταν ο πιο ισχυρός στρατός
της εποχής κι αποτελείτο από νέους.

Οι Σπαρτιάτες ζούσαν πολύ απλά κι αγαπούσαν την πατρίδα τους.

Η ζωή στη Σπάρτη έμεινε ίδια για αιώνες. Το
ίδιο και το πολίτευμά της.

Ο στρατός της ήταν υποδειγματικός.

Η πόλη δεν είχε τείχη!

Οι Σπαρτιάτες υπήρξαν υπόδειγμα
γενναιότητας, μοναδικό στον κόσμο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Η γυναίκα απολάμβανε μεγάλα προνόμια στην Αρχαία Σπάρτη, αντίθετα με άλλες ελληνικές πόλεις. Επειδή ο άνδρας έλειπε πολύ καιρό από το σπίτι, η γυναίκα ήταν χειραφετημένη. Είχε αυξημένα προνόμια και αρμοδιότητες. Γυμναζόταν όπως οι άνδρες και ήταν γνωστή για τις αθλητικές της ικανότητες.

14) Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΣΠΑΡΤΗ

Π76: «Ο γάμος στην αρχαία Σπάρτη ήταν θεσμός υποχρεωτικός για όλο τον ελεύθερο και υγιή πληθυσμό, καθώς η αποστολή της οικογένειας στην Σπάρτη ήταν η γένεση υγιών παιδιών. [...].

Η τελετή του όμως φαίνεται πως δεν αποτελούσε δημόσιο γεγονός. Οι νόμοι προέβλεπαν την τιμωρία Όσων παντρεύονταν σε μεγάλη ηλικία.

Χαρακτηριστική των αντιλήψεων που επικρατούσαν στην Σπάρτη περί των αγάμων, είναι η περίπτωση του στρατηγού Δερκυλίδα. Ο Δερκυλίδας αν και διακεκριμένος στο πεδίο της μάχης, αντιμετωπιζόταν αρνητικά ως άγαμος, γεγονός το οποίο δικαιολογούσε την επίδειξη μειωμένου σεβασμού προς το πρόσωπό του.

Flaceliere R. (1957), *Ο Δημόσιος και ιδιωτικός βίος των αρχαίων Ελλήνων*, μτφ: Γερασ.Δ. Βανδώρου, Αθήνα: Δημ.Ν Παπαδήμα, σελ. 78

Γλωσσάριο
διακεκριμένος:
ξεχωριστός

14.1) Ποιες ιστορικές πληροφορίες αντλώ από την πηγή για το θεσμό του γάμου στην αρχαία Σπάρτη; Περιγράψω πώς είναι οι τελετές των γάμων στις μέρες μας.

Ερώτηση 1

Ποιος ήταν ο σκοπός της αγωγής των αγοριών
και των κοριτσιών στη Σπάρτη;

Σκοπός ήταν
η διάπλαση δυνατών σωμάτων
και ισχυρών χαρακτήρων,
ώστε τα αγόρια να γίνουν καλοί πολεμιστές
και τα κορίτσια άξιες μητέρες.

Ερώτηση 2

«Δουλεύει σαν είλωτας»

Τι σημαίνει η φράση αυτή που χρησιμοποιείται
ως σήμερα;

Είλωτες ήταν οι δούλοι στην αρχαία Σπάρτη.

Εργάζονταν πολύ σκληρά στα κτήματα των αφεντικών τους και τους παρέδιδαν ένα μέρος της σοδειάς. Τα δικαιώματά τους ήταν ελάχιστα.

Η φράση «δουλεύει σαν είλωτας» σημαίνει ότι κάποιος δουλεύει σα σκλάβος από το πρωί ως το βράδυ, έχοντας κακές συνθήκες εργασίες και ελάχιστες οικονομικές απολαβές.

Οι Σπαρτιάτες θεωρούσαν σημαντικό προσόν
για έναν άνθρωπο να λέει λίγα λόγια και να μη
φλυαρεί άσκοπα.

Λακωνισμός είναι η αποφυγή περιττών λέξεων
για τη διατύπωση ενός νοήματος.

Είναι γνωστός ο λιτός τρόπος ζωής των Σπαρτιατών. Η πολυτέλεια στην ιδιωτική τους ζωή απαγορευόταν με νόμο. Τα νομίσματά τους δεν ήταν χρυσά αλλά σιδερένια.

Η φράση «περνάμε σπαρτιάτικα» σημαίνει ότι ζούμε λιτή ζωή, χωρίς χλιδή και πολυτέλειες.

